

EIRENE^{NL}

VREDESSYMPOSIUM 2017

20 september 2017 in Utrecht

In de aanbiedingsbrief bij de vorige nieuwsbrief hebben wij gevraagd de middag van 21 september te reserveren voor het Vredessymposium in Amsterdam of Utrecht. Nou, deze brief was nog geen week de deur uit of de datum van het symposium werd verschoven van 21 september naar 20 september! Vorig jaar op de Vredes-Doe-Dag in Wageningen werden we gekoppeld aan het circuit van Majors for Peace Nederland. Burgemeester Jan van Zanen van Utrecht was bereid om ons in Utrecht te ontvangen en de vredeshelden 2017 te decoreren. Daar zijn we reuze blij mee, maar dat kon alleen op woensdagmiddag 20 september. Dit keer dus niet op de Internationale dag van de Vrede, maar wel in de Vredesweek!

Voor de derde editie van dit symposium hebben we weer een klinkend programma dat in deze Nieuwsbrief is opgenomen. Het is zeer verheugend dat het aantal Vredeswerkers zonder wapens nog steeds toeneemt en ook dit jaar was het niet moeilijk om uit de genomineerden drie Vredeshelden te selecteren. Linda de Veen heeft als vrijwillige projectcoördinator veel werk verzet voor dit programma rond het thema Vrouwen en Vredesmissies. Alle lezers worden van harte uitgenodigd om dit unieke evenement bij te wonen.

Mocht u geen mail voor de aanmelding kunnen sturen, dan kunt u ook bellen naar 0345785730. Graag uw naam en het aantal personen inspreken. Als u niet in staat bent om naar Utrecht te reizen, maar wilt u het symposium wel volgen? Dat kan via een zogenaamde Livestream op de Facebookpagina VredesmissieszonderWapens.

Oh, ja en vergeet niet de Vredesvlag uit te hangen in de vredesweek van 17 tot 25 september!

Pim van den Bosch

Vredesveteranen 2016, Rula Asad, Kees Blok en Mekka Abdelgabar, gedecoreerd door burgemeester van Wageningen, Geert van Rumund.

Volg EIRENE ook op
Facebook, Twitter en You Tube.

Met deze keer...

Projecten

- De eer om bij te dragen
- Verkiezings observatie Albanië
- Ondersteuning Netwerk Geweldloze Communicatie Bosnië

EIRENE Nederland

- Vredessymposium
- Van de voorzitter
- Verslag vergadering

EIRENE Internationaal

- Geen punten

VAN DE VOORZITTER

Deze zomer kreeg ik het verzoek van een instituut waar ik doceer om het colloquium Intercultureel Management te herzien. Nu is de zomer altijd een wat rustigere periode en ik nam de tijd om me nog eens te verdiepen in het boek: "Allemaal Andersdenkenden". Het thema van dit boek is het omgaan met verschillen in denken, voelen en handelen tussen mensen overal ter wereld. Als je dit boek bestudeert kom je er langzaam maar zeker achter dat de dingen die wij in Nederland logisch vinden, in andere culturen volstrekt anders worden beleefd. Dat is niet alleen zo in verre landen, maar begint al over de grens bij Emmerich en Valkenswaard. In het college heb ik een case ontworpen, waar studenten de verschillende landen vertegenwoordigen en vanuit deze cultuur moeten handelen. Tijdens de colleges levert dit altijd vrolijke verwarring en onbegrip op. Maar als je verder denkt dan zo'n verwarrende en leerzame ervaring in een collegezaal en je realiseert dat mensen, groepen en volken met elkaar gemeenschappelijke problemen aan moeten pakken, die alleen door samenwerking kunnen worden opgelost, dan kun je je voorstellen dat er nog wel wat gepraat moet worden voordat de problemen rond ecologie, armoedebestrijding, bewapening ofwel liever ontwapening, vrijheid, autonomie en ga zo maar door, internationaal opgelost zijn.

Ik ontdekte weer hoe belangrijk de bijdrage van ontmoeten van en luisteren naar mensen uit andere culturen is voor vreedevolle samenlevingen. Het is voor mij een bevestiging van het feit dat 'de ontmoeting' in ons beleid belangrijk blijft en essentieel is voor verandering en verbetering.

Het ontwikkelen van empathisch vermogen door mensen, grofweg gedefinieerd als de vaardigheid om je te kunnen inleven in elkaars waarheid, is een belangrijke voorwaarde om de genoemde samenwerking vruchtbaar te maken. Het is mooi om te zien dat in alle lopende projecten van dit moment die component van ontmoeting, verhalen vertellen en naar elkaar luisteren een prominente plaats hebben:

Het project 'Burundi' waar verschillende groepen bijeen komen en samen zoeken naar een manier de samenleving gestalte te geven. De trainingen geweldloze communicatie in Bosnië, waar we een netwerk van gecertificeerde trainers realiseren. Maar ook de vredesmissies zonder wapens, waar we uitleggen dat conflicten ook op een andere manier op te lossen zijn, dan door het gebruik van het recht van de sterkste. Zoals U weet is het project Happy Bags afgerond. Maar de lijntjes tussen Rotterdam en Tuzla zijn gelegd en worden misschien wel sterker en verdiept. Tenslotte Silba, waar behalve waarneming van de verkiezingen ook veel gepraat is tussen de jongeren van de waarnemingscommissie en de lokale jongeren, die als tolk en gids fungeerden.

En dan voel ik hoe belangrijk het is wat we, nu ondertussen al 60 jaar, met elkaar aan het doen zijn. Ik wens U veel genoegen met het lezen van de bijdragen in deze nieuwsbrief.

Paul den Hartog
Voorzitter

De eer om bij te dragen

"Zou je ervoor voelen om in Bosnië mensen te trainen in Geweldloze Communicatie?" vroeg Paul den Hartog mij afgelopen voorjaar. Wow!

Mijn naam is Susana Rusch en ik ben Internationaal gecertificeerd Trainer Geweldloze Communicatie. Ik doe niets liever dan bijdragen aan de wereld waar ik graag in wil leven.

De Nonviolent Communication (NVC) training die ik tussen 3 en 6 november 2017 in Bosnië ga geven, is een direct gevolg van de vraag die Paul me stelde. Een krachtige groep dames in Bosnië wil gecertificeerd NVC trainer worden, zodat ze zelfstandig hun NVC-community kunnen uitbouwen.

Ik voel me ook dankbaar naar Dejan Savic, die zal vertalen. En vereerd dat ik kan bijdragen.

Susana Rusch
www.communicatiezin.nl

Verkiezingsobservatie Albanië een ooggetuigenverslag

Door Wouter Bouma

Van woensdag 21 juni tot zondag 25 juni heb ik het genoegen gehad deel te mogen nemen aan de verkiezingsobservatiemissie van Silba, een Deense jeugdorganisatie, tijdens de Albanese parlementsverkiezingen. Aangezien dit waarschijnlijk niet mogelijk was geweest zonder de steun van Eirene NL, volgt hierbij een verslag van wat ik in die periode heb meegemaakt.

Woensdag 21 juni. Het is rond zeven uur 's avonds als ik – samen met mijn twee reisgenoten Michael en Harm – aankom in Tirana, de chaotische maar allervriendelijkste hoofdstad van Albanië. Ik heb er dan al een flinke reis op zitten; in 3 dagen door 3 landen en langs 4 steden gaat je niet in de koude kleren zitten. Ik ben dan ook blij om eindelijk op bestemming aan te komen. Na met een aantal deelnemers te hebben kennis gemaakt is het tijd om me voor te bereiden op het programma van de volgende dag.

Donderdag 22 juni. Na een korte nacht is het tijd voor ontbijt en een introductie door de leiding. Niet onnodig, want er wacht ons een lang programma. Om de deelnemers bekend te laten worden met onze werkomgeving, bereiden we in groepen presentaties over Albanië en haar politieke systeem voor. Hierna dragen we deze voor in het gebouw van de Albanian University. Nadat onze collega's van EDDA, de Noorse zuster van Silba, zich bij ons hebben gevoegd, wacht ons een aantal zeer interessante sprekers. Eerst wordt ons het een en ander bijgebracht over de rule of law in Albanië, daarna wordt de Albanese kieswet tot in detail aan ons uitgelegd. Hierna volgt een gesprek met niemand minder dan de voormalig onderminister van Buitenlandse Zaken. Al met al een zeer interessante dag, het 'werkgebied' begint echt te leven!

Introductie door de coördinatoren in het hostel.

Vrijdag 23 juni. Vandaag staan wederom een serie presentaties en gesprekken op het programma. Deze keer vinden ze plaats in het EU Information Centre, naar verluidt het gebouw met de beste airco van de stad. Bij het horen van deze informatie wordt hier en daar een zucht van verlichting geslaakt. Het weer is inmiddels het best te omschrijven als heet en klamvochtig. Gelukkig blijken de geruchten waar, en het bronwater meer dan voorradig. Na een inleidend gesprek met het hoofd van de politieke afdeling van de EU-missie volgt een presentatie over de Albanese publieke opinie. Hieruit blijkt nogmaals wat een bijzonder en intrigerend land Albanië wel niet is. Na een derde presentatie van de Nederlandse ambassade, volgt een laatste presentatie van het IMF. Interessant was vooral het verschil tussen de verschillende presentaties. Waar sommige overwegend optimistisch waren, waren anderen ronduit pessimistisch.

Zaterdag 24 juni. Vandaag een dag met minder verplichtingen. Eerst een ochtend met vrije tijd; voor mij een ideale gelegenheid om de – bij nader inzien toch broodnodige – korte broeken aan te schaffen. Daarna is het tijd voor de langverwachte observatieworkshop. In korte tijd wordt ons uitgelegd wat er van ons verwacht wordt, en worden we door middel van een situatiespel bekend met de mogelijke moeilijkheden die tijdens het observeren kunnen plaatsvinden. Hierna volgt een ontmoeting met mijn observatiepartner en vertaalster tijdens de lunch. Ook na de lunch hebben we vrij; hoog tijd voor wat sightseeing!

Zondag 25 juni. Verkiezingsdag!

Na een bijzonder korte nachtrust gaat de wekker om half zes 's ochtends. Terwijl de mediterrane zon haar eerste warmte geeft, kleedt de groep zich en masse formeel aan – om zich vervolgens te ontdoen van alles wat te warm is. Mijn groep vertrekt rond half zeven naar het eerste stemlokaal. Helaas moeten we de opening missen, aangezien men al begonnen is met stemmen als we aankomen. Desondanks observeren we een half uur, terwijl we ons bekend maken met het gemiddelde Albanese stemlokaal. Dit doen we een stuk of tien keer, af en toe zoekend naar het juiste adres. Aangezien nummering en bewegwijzering niet altijd aanwezig is, brengen we nogal wat tijd door in de brandende zon. Tegen zeven uur 's avonds, als het stemmen eigenlijk al gestopt zou moeten zijn, wordt bekend dat het stemmen met een uur verlengd is. Terwijl wij ons naar het laatste stemlokaal begeven, overleggen we wat te doen. Daar de Albanese kiescommissie niet scheutig is met informatie, is onbekend waar het tellen van de stemmen plaats vindt. Gelukkig redt onze vertaalster ons van een lange avondwandeling, door ervoor te zorgen dat we mee mogen in het busje, tussen de gewapende politie en de stembussen in. Hierdoor komen we aan bij het telcentrum, wat in de kelder van het EU-gebouw blijkt te zijn. Wat volgt is een chaotisch tafereel, een hoop geschreeuw en lang gewacht in de rij, totdat alle stembussen binnen zijn. Na nog een hoop wachten is het dan eindelijk zo ver: de stembussen worden geteld. Dit is verreweg het interessante deel van de dag, aangezien we – met onze vertaalster in ons kielzog – aan jan en alleman vragen kunnen stellen. Het wordt een lange, maar zeer interessante avond, en rond een uur of half drie 's nachts komen we aan bij het hostel. Hierna volgt een korte rustpauze, waarna ik toe kom aan het laatste deel van het observeren: het digitaal verwerken van onze ingevulde formulieren. Uiteindelijk ga ik om 5 uur 's ochtends moe, maar ontzettend voldaan naar bed.

**WOENSDAG
20 SEPTEMBER 2017**

Derde editie van het:

VREDESSYMPOSIUM “Investeer in vrede, voorkom geweld!”

**Hal Stadhuis Utrecht
Korte Minrebroederstraat 2
3512 GG Utrecht**

INITIATIEF

Het vredessymposium is het initiatief van een coalitie van Nederlandse vredesorganisaties die bewustwording over nut en noodzaak van vredesmissies zonder wapens wil vergroten. De geweldloze inzet van burgers als alternatief voor militair ingrijpen verdient meer erkenning en middelen, óók van de Nederlandse overheid. Overal waar conflicten zijn, zijn immers ook mensen die zich zonder (te dreigen met) geweld inzetten voor de oplossing van conflict en het voorkomen van geweld. Zo dragen zij bij aan een vreedzame samenleving. Op deze dag worden zij in het zonnetje gezet.

INLEIDING

Het is niet de indruk die je krijgt bij het openslaan van de krant of het kijken naar het achtuurjournaal, maar de wereld is er de afgelopen decennia een stuk veiliger op geworden. Toch zijn het juist de landen die eerder conflict hebben meegemaakt die de grootste kans hebben hier nogmaals in te vervallen. En burgers maken een steeds groter deel uit van de (dodelijke) slachtoffers. De derde editie van het Vredessymposium staat daarom in het teken van de periode nadat het conflict is beëindigd. Hoe zorg je ervoor dat geweld niet opnieuw oplaat? En wie mag meepraten over vrede?

Volgens de VN was in de periode 1992-2011 slechts 9 procent van alle vredesonderhandelaars in grote vredesprocessen vrouw. Maar juist vrouwen spelen een belangrijke rol, staan middenin de samenleving en kijken met een andere blik naar het vredesproces. Daarom staat deze editie ook in het teken van vrouwen op vredesmissie. Dat er veel gebeurt staat namelijk buiten kijf.

Drie vredeswerkers vertellen over hun recente vredesmissie(s). Julienne Doppenberg-Difukidi is al jaren actief in de door conflict en geweld geteisterde Democratische Republiek Congo. Remco Bouma verbleef twee jaar in Colombia en stond daar lokale vredesvrouwen bij, die vaak met gevaar voor eigen leven werken aan een rechtvaardige samenleving. En Lotte Helder vertelt over verkiezingswaarnemingsmissies in jonge democratieën als Albanië en Macedonië. Daarnaast hoort u Annette Mevis over Rosa Manus (1881-1942), een bijzondere vrouw die in de jaren dertig mensen van over de hele wereld bijeenbracht voor de vrede. Ook zal een deel van de expositie '1000 Vredesvrouwen Uit Alle Werelddelen' te zien zijn. De Vredeshelden staan immers symbool voor een veel grotere groep (inter) nationale vredeswerkers die geweldloos werken aan een betere samenleving

PROGRAMMA

12:30	Ontvangst
13:00	Opening door dagvoorzitter Ted Strop-van Meijerfelde (Platform Vrouwen voor Duurzame Vrede) en welkomstwoord van Linda de Veen (Eirene Nederland)
13:15	Annette Mevis (Atria) over Rosa Manus (1881-1942), Nederlandse vredes-activiste van weleer
13:45	Julienne Doppenberg-Difukidi (Stichting Tosangana) vertelt over haar vredeswerk in de Democratische Republiek Congo
14:15	Pauze
14:45	Intermezzo: Wat weet u van vredesmissies zonder wapens?
15:00	Remco Bouma (Peace Brigades International) over zijn vredeswerk in Colombia
15:30	Lotte Helder (Silba) over haar vredeswerk in Albanië en Macedonië
16:00	Huldiging door Jan van Zanen, burgemeester van Utrecht, vragen aan de vredeshelden 2017
16:30	Afsluiting

VOORZITTER: TED STROP-VON MEIJENFELDT

VOORZITTER PLATFORMVROUWEN EN DUURZAMEVREDE

Vanuit het platform werken wij onder meer actief aan de implementatie van Nationaal Actieplan 1325, opgesteld naar aanleiding van het aannemen van VN resolutie 1325 in het jaar 2000. Door samen te werken met de overheid, maatschappelijke organisaties en kennisinstituten in binnen- en buitenland proberen we aandacht te vragen voor de positie van vrouwen in gewapende conflicten en hun stem te laten horen. Ik ben zelf verkiezingswaarnemer geweest in de jaren negentig in Zuid-Afrika en Haïti, dat heeft veel indruk op mij gemaakt. Overal ter wereld zetten mensen zich in om conflicten gewelddoos op te lossen. En overal ter wereld zijn er burgervredeswerkers die hen daarbij ondersteunen en beschermen. Zij verdienen erkenning en zouden betekenisvolle steun moeten krijgen van de Nederlandse overheid. Dat zij op deze dag in het zonnetje worden gezet, lijkt mij daarom heel terecht.

LOTTE HELDER

INTERNATIONAAL VERKIEZINGSWAARNEMER SILBA

Sinds 2011 ben ik betrokken bij verkiezingen in Nederland. In 2011 begon dat met Eilandsraadsverkiezingen in het Caribisch deel van het Koninkrijk (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) en later bij de gemeente Den Haag. Ik houd me daarbij ook bezig met Nederlandse kiezers in het buitenland. Omdat ik geloof dat de internationale gemeenschap een gedeelde verantwoordelijkheid heeft voor het uitdragen van vrijheid en democratie, ben ik ook internationaal verkiezingswaarnemer. In deze onafhankelijke functie wijzen waarnemers de autoriteiten van een land op hun verantwoordelijkheid door het land te bezoeken tijdens verkiezingen en in openheid op de internationale standaarden te reflecteren. Elkaar die spiegel voor durven houden is in mijn ogen de manier om democratieën te versterken.

JULIENNE DOPPENBERG-DIFUKIDI

OPRICHTER EN VOORZITTER STICHTING TOSANGANA

Ik kom uit de Democratische Republiek Congo en kwam in 1987 naar Nederland. De naam van mijn stichting Tosangana betekent 'tot elkaar brengen', gelijkwaardigheid van vrouwen en mannen is erg belangrijk voor ons. Ik heb een achtergrond in het onderwijs en gebruik dat ook voor mijn werk in Congo. In 2015 traiden we bijvoorbeeld jongeren in democratisering, politieke participatie en de rol van vrouwen in de samenleving. Enkele Congolese parlementariërs fungeerden toen als mentor voor de jongeren. In mijn thuisland is er continu een conflictueuze situatie. Juist vrouwen en jongeren kunnen een rol spelen in vrede en veiligheid, maar zij moeten wel de kans krijgen. Tosangana probeert dit te faciliteren en hen te stimuleren dit te doen.

ANNETTE MEVIS

ARCHIVARIS ATRIA, KENNISINSTITUUT VOOR EMANCIPATIE EN VROUWENGESCHIEDENIS

Tijdens mijn studie geschiedenis in Nijmegen raakte ik betrokken bij het feminisme en de studentenbeweging voor meer democratie en diversiteit aan de universiteit, in het onderwijs en onderzoek. Binnen de universiteit deed ik dat onder andere door het mee oprichten van een vrouwengeschiedenisgroep in 1974. Daarbuiten door het mee oprichten van een vrouwenboekhandel en -café en het meedoen aan acties van de vrouwen- en kraakbeweging, demonstraties tegen kernwapens en kerncentrales. Eind 1983 kreeg ik een baan als 'egodokumentaliste' bij het Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging (IAV) te Amsterdam, dat in 1935 was opgericht door onder andere Rosa Manus. Na het behalen van een archiefdiploma werk ik daar sinds 1988 als archivaris. Het instituut heet sinds 2013 Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis.

REMCO BOUMA

VREDESWERKER PEACE BRIGADES INTERNATIONAL

Van 2014 tot 2016 was ik actief voor Peace Brigades International (PBI) in Colombia, daarvoor was ik een tijdje landenspecialist Guatemala voor PBI Nederland. In die periode in Colombia ging ik mee met lokale mensenrechtenverdedigers om ze te beschermen tijdens hun reizen of activiteiten. Ook was er dialoog met de lokale en nationale overheid en andere belangrijke spelers. PBI ondersteunt lokale groepen die gewelddoos werken aan een betere samenleving in regio's waar veel conflicten zijn. Het is belangrijk dat een betere samenleving vanuit de mensen zelf komt, en niet van buitenaf opgelegd wordt.

INITIATIEF

Het Vredessymposium is een initiatief van African Sky, Burundian Women for Peace and Development, Christian Peacemaker Teams, Eirene Nederland, Peace Brigades International Nederland, Platform Vrouwen & Duurzame Vrede en Vredesbeweging PAIS.

Ondersteuning Netwerk Geweldloze Communicatie Bosnië

Toen ik vorig jaar in september in Bosnië was voor de workshop in Fakovici, kreeg ik een uitnodiging om deel te nemen aan een training Geweldloze Communicatie in Tuzla. Omdat het perfect in mijn reisplan paste ging ik er graag op in. Geweldloze communicatie (GC of NVC - non-violent communication) in Bosnië is iets waar wij als Eirene NL bovenmatig in geïnteresseerd zijn. De bijeenkomst werd georganiseerd in het gebouw van Amica Educa, midden in het hart van Tuzla.

Na Fakovici en het bejaardentehuis, waar Kamal Kojadin verblijft in Sarajevo, was Tuzla een verademing. Een goede, ontwikkelde omgeving en een groep mensen, die Geweldloze Communicatie hoog in het vaandel hebben. Ook de 3 belangrijkste bevolkingsgroepen zijn vertegenwoordigd in deze groep. Wat opvallend is: In deze groep is deze vermenging van Bosniakken, Serviërs en Kroaten geen thema, en dat is erg ongebruikelijk voor het land.

Geïnteresseerd nam ik deel aan de training en tussendoor vertelden Ivona en Ivana mij de plannen van de groep. Er is nog geen enkele gecertificeerde trainer Geweldloze Communicatie in Bosnië. De dames zijn geïnspireerd door het gedachtegoed van Marshall Rosenberg en hadden besloten met elkaar verder op te trekken en eraan te werken om een netwerk van gecertificeerde trainers in het land op te bouwen. Daarvoor moet dan een heel programma doorlopen worden, waarbij steeds trainingen gevolgd moeten worden bij andere, gecertificeerde trainers. Het is een flink programma (zo ongeveer 50 trainingsdagen per persoon) waarvoor het benodigde

geld ontbreekt. Het grootste deel van de kosten bestaat uit de rekening die voor de trainers betaald moet worden. Misschien klinkt het vreemd, dat in deze groep niet vrijwillig gewerkt wordt voor een dergelijk doel, maar doordat er alleen maar een paar trainers uit Duitsland beschikbaar waren, is het een zware belasting voor deze mensen, die dan al deze trainingsdagen moeten verzorgen. Dat kan anders dacht ik. Ik bood aan om mee te denken hoe wij dit op zouden kunnen lossen, zonder dat ik Eirene NL met een peperduur project zou gaan belasten.

Ivona en Ivana

De oplossing is dat ik in Nederland zou kijken in het netwerk van GC trainers en zien of we met meerdere mensen de trainingen kunnen verzorgen. We beschikken over een uitstekende tolk (Dejan) en de trainingen kunnen dus gewoon in het Nederlands gegeven worden. De trainers geven dan één of twee keer een weekend training als vrijwilliger of tegen een vrijwilligersvergoeding. De kosten van reizen en pension in Tuzla neemt Eirene NL voor zijn rekening.

Verslag gezamenlijke bestuursvergadering Eirene en Vredesbeweging Pais op 13 juli 2017

Met de dames in Tuzla sprak ik vervolgens af dat zij voor de verzorging met het eten en drinken van de trainer en tolk zorgdragen en op die manier zijn de kosten geminimaliseerd en draagbaar.

Nu nog kijken hoe ik in contact kon komen met het netwerk van GC-trainers in Nederland. Ik zocht op het internet en vond Susana (die zich elders in deze nieuwsbrief aan U voorstelt). Samen met haar besprak ik het idee. Het was voor beiden een prachtige ervaring. Ik werd er helemaal blij van dat ik een ingang had gevonden in het netwerk, Susana op haar beurt voelde zich helemaal vereerd dat zij aan de wieg kan gaan staan van wat het NVC-netwerk Bosnië-Herzegovina zal gaan heten. We organiseerden een overleg met de Duitse trainers, waarin het één en ander afgestemd werd en nog dit jaar zullen de eerste stappen gezet worden in de certificering van deze geweldige pioniers in het ons ondertussen bekende land. Omdat onze trainer in Fakovici, Snezana Molnar, ook deel uitmaakt van deze groep hebben wij besloten het project Fakovici als zodanig, te beëindigen. De kinderen krijgen dit najaar hun laatste trainingen rechtstreeks vanuit Nederland gefinancierd. Vanaf 2018 gaat dit deel uitmaken van het landelijk programma, waarbij het netwerk gezamenlijk moet bepalen waaraan de gelden voor trainingen aan doelgroepen besteed worden.

Op 4 en 5 november a.s. wordt een training in Tuzla verzorgd door Susana en een maand later gaan uit Duitsland Doris en Edith een weekend naar Tuzla.

Het is de bedoeling dat ik in dezelfde periode met Ivona en Ivana zal nadenken over wat er voor het volgend jaar op het programma moet komen en van daaruit een begroting ga maken.

Vanuit het kleine Fakovici in het uiterste oosten gaan we nu dus over tot een landelijk programma om de geweldloze communicatie op de kaart te krijgen.

In de gezamenlijke vergadering zijn diverse projecten de revue gepasseerd.

Allereerst de lopende projecten van Eirene.

1. Burundi (opvang en empowerment). Dit project heeft versterking gekregen van Trudie Rigter (Pais) in een coördinerende rol.
2. (Sylba)Silba project, hiervoor gaat Pais op zoek naar passende projecten die door de (Sylba)Silba-jongeren kunnen worden ingevuld als tegenprestatie voor een geldelijke bijdrage bij hun waarnemingsmissies.
3. Organisatie vredessymposium. Hier ondersteunt Pais zowel financieel (max € 1.000) als in de vorm van publiciteit en hand- en spandiensten.

De eerste twee projecten liggen wellicht wat verder af van de activiteiten van Pais, doch in deze lopende projecten zal zoveel mogelijk synergie worden gezocht met de Pais invalshoek.

Zeker zo belangrijk is dat beide projecten goede kansen bieden om in contact te komen met jongeren. In het geval van het (Sylba)Silba-project zijn ze zelfs bereid te betalen voor hun eigen vlucht en eten/onderdak. De verwachting is dat een aantal betrokken zal blijven binnen de vredesbeweging, zoals het geval is bij het 'happy bags' project.

Minstens even belangrijk is het Vredessymposium dat Eirene tijdens de vredesweek organiseert (coördinatie Linda), dit jaar niet in Wageningen maar op 20 september in het oude stadhuis van Utrecht. Behalve een bijdrage van Vredesbeweging Pais, verzorgt het Museum voor Vrede en Geweldloosheid een expositie met het thema '1000 Vredesvrouwen'. Verder verschijnt er in het komende nummer van VredesMagazine een artikel van Linda de Veen over dit symposium. De aankondiging via VredesNieuws is al geschied.

Een bijdrage van Stichting Huis van Erasmus wordt nog in beraad gehouden.

Het initiatief van Pais voor een permanente dienstweigergroep ondervindt op dit moment te weinig steun en wordt aangehouden. Mogelijk krijgt het initiatief een vervolg als meer dienstweigeraars uit andere landen in Nederland asiel aanvragen.

De volgende gezamenlijke vergadering staat gepland voor 15 november en wordt gehouden in het Vredesmuseum in Gouda.

Door: Fred Valkenburg

EIRENE

DONEER EENVOUDIG ONLINE VIA: WWW.EIRENE-NEDERLAND.ORG

Colofon

Vanuit een principe van actieve geweldloosheid ondersteunt EIRENE op het noordelijk en zuidelijk halfrond initiatieven, die zich voor geweldloze conflictoplossing en een duurzame en rechtvaardige ontwikkeling inzetten.

EIRENE Nederland is onderdeel van EIRENE Internationaal.

IBAN: NL29INGB0001856660
t.n.v. EIRENE Nederland te Bilthoven
(giften zijn aftrekbaar van de belasting)

Postadres: Schimmelpenninckkade 30
3813AE Amersfoort
Telefoon: 06 - 23 21 26 39
Email: info@eirene-nederland.org

Website: eirene-nederland.org
Facebook: facebook.com/EireneNL
Twitter: [@EireneNL](https://twitter.com/EireneNL)
You Tube: youtube.com/user/EireneNL

EIRENE-nieuws verschijnt 4x per jaar

Redactie: Leon Polman en Marieke Wegman
Lay-out: Egbert Scheffer (egbertegd.nl)

Scan de QR-code
met je smartphone